ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
27 Φεβρουαρίου 1985 [1]

Στην υπόθεση 55/83

Ιταλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από την Avvocatura generale dello Stato, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Ιταλική Πρεσβεία,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Gianluigi Campogrande, νομικό σύμβουλο της Επιτροπής, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Oreste Montalto, μέλος της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο τη μερική ακύρωση της απόφασης 83/37 της Επιτροπής, της 14ης Ιανουαρίου 1983, περί της υποβληθείσης από την Ιταλική Δημοκρατία εκκαθαρίσεως λογαριασμών για τις δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1976 (ΕΕ L 38, σ. 30),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, G. Bosco και K. Κακούρη, προέδρους τμήματος, T. Koopmans, U. Everling, Y. Galmot και R. Joliet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

*

1 — Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

* Μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Δεκεμβρίου 1984.

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 7 Απριλίου 1983, η Ιταλική Δημοκρατία άσκησε, δυνάμει του άρθρου 173, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί τη μερική ακύρωση της απόφασης 83/37 της Επιτροπής, της 14ης Ιανουαρίου 1983, περί της υποβληθείσης από την Ιταλική Δημοκρατία εκκαθαρίσεως λογαριασμών για τις δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1976 (ΕΕ L 38, σ. 30).

2 Με την προσφυγή επιδιώκεται η ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως, κατά το μέτρο που δεν καταλόγισε στο ΕΓΤΠΕ, αφενός, ποσό ύψους 8 461 391 059 λιρετών για την καταβολή ενισχύσεων στην απόσταξη επιτραπέζιων οίνων και, αφετέρου, ποσό ύψους 401 250 000 λιρετών για την καταβολή των δαπανών προωθήσεως της ενημερωτικής διαφημιστικής εκστρατείας για την κατανάλωση κρέατος.

Επί της αρνήσεως της Επιτροπής να καταλογίσει στο ΕΓΤΠΕ τις δαπάνες για την καταβολή ενισχύσεων στην απόσταξη επιτραπέζιων οίνων

3 Με τον κανονισμό 567/76, της 15ης Μαρτίου 1976 (GU L 67, σ. 25), το Συμβούλιο αποφάσισε τη διενέργεια πράξεων αποστάξεως επιτραπέζιων οίνων, προς αντιμετώπιση των δυσχερειών της αγοράς οίνου, η οποία χαρακτηριζόταν από τεράστια αποθέματα και τιμές χαμηλότερες των τιμών παρεμβάσεως. Δεδομένου ότι το παραπάνω μέτρο δεν επέφερε όλα τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, το Συμβούλιο έκρινε αναγκαίο να προβλέψει, με τον κανονισμό 1281/76 της 1ης Ιουνίου 1976 (GU L 144, σ. 1), μια δεύτερη σειρά αποστάξεων.

4 Οι δυο προαναφερθέντες κανονισμοί εκδόθηκαν κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7 του κανονισμού 816/70 του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 1970, περί της κοινής

οργάνωσης της αμπελοοινικής αγοράς (GU L 99, σ. 1), ο οποίος επιτρέπει την προσφυγή σε αποστάξεις οίνου και ορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες πρέπει να πραγματοποιούνται αυτές οι αποστάξεις, προκειμένου ιδίως να διασφαλίζεται η μη διατάραξη της ισορροπίας της αγοράς αιθυλικής αλκοόλης.

5 Το σύστημα που τέθηκε σε εφαρμογή στην προκείμενη περίπτωση στηριζόταν, αφενός, στη σύναψη συμβάσεων παραδόσεως, δυνάμενων να καταγγελθούν, μεταξύ παραγωγών και αποστακτών και, αφετέρου, στον καθορισμό μιας κατώτατης τιμής αγοράς επιτραπέζιων οίνων, που είναι υψηλότερη των τιμών της αγοράς, την οποία οι αποστακτές όφειλαν να καταβάλουν στους παραγωγούς. Η διαφορά μεταξύ του κόστους της κατ' αυτόν τον τρόπο παραγόμενης αλκοόλης και της τιμής πωλήσεώς της, υπό κανονικές συνθήκες εμπορίας, αντισταθμιζόταν με μια ενίσχυση που καταβαλλόταν από τους οργανισμούς παρεμβάσεως και καταλογιζόταν στο τμήμα εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ. Η ενίσχυση είχε καθοριστεί σε επίπεδο που επέτρεπε τη διάθεση στο εμπόριο των παραγόμενων προϊόντων.

6 Η Επιτροπή αρνήθηκε να καταλογίσει στο ΕΓΤΠΕ τις δαπάνες που αφορούσαν τις παραπάνω πράξεις που είχε αναλάβει ο αρμόδιος ιταλικός οργανισμός παρεμβάσεως (ο ΑΙΜΑ) για τρεις λόγους: ο κύριος λόγος συνίσταται στο ότι η Ιταλία έλαβε ένα φορολογικό μέτρο που αποτελούσε έμμεση ενίσχυση επιπλέον της κοινοτικής· οι άλλοι λόγοι στηρίζονται, αφενός, στο γεγονός ότι ο ΑΙΜΑ κατέβαλε μεγάλο μέρος των ενισχύσεων σε παραγωγούς που είχαν παραδώσει μόνο ένα μέρος της ποσότητας των οίνων που είχαν διαπραγματευθεί, κατά παράβαση του άρθρου 2, παράγραφος 4, και του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 567/76 και, αφετέρου, στο γεγονός ότι ο ΑΙΜΑ κατέβαλε την ενίσχυση σε μία μόνο και όχι σε δύο δόσεις, κατά παράβαση του άρθρου 2, παράγραφοι 3 και 5, του κανονισμού 567/76.

Επί του κύριου λόγου που στηρίζεται στο ότι η Ιταλία έλαβε ένα φορολογικό μέτρο που αποτελούσε έμμεση ενίσχυση επιπλέον της κοινοτικής και μπορούσε να αλλοιώσει τα αποτελέσματα των κοινοτικών μέτρων ενισχύσεως στην απόσταξη

7 Δεν αμφισβητείται ότι τρεις μέρες μετά τη δημοσίευση του κανονισμού 567/76 η Ιταλία εξέδωσε το νομοθετικό διάταγμα 46, της 18ης Μαρτίου 1976, περί επειγόντων φορολογικών μέτρων (τροποποιηθέν εν συνεχεία με το νόμο 243, της 10ης Μαΐου 1976), το οποίο προέβλεπε, μεταξύ άλλων, την επιβολή ενός αυξημένου κρατικού φόρου επί της αλκοόλης από μελάσσα. Το εν λόγω φορολογικό μέτρο είχε ως συνέπεια την ανατροπή της σχέσης τιμών μεταξύ των δύο αλκοολών, καθόσον η τιμή της

αλκοόλης από μελάσσα αυξήθηκε από 143 000 λιρέτες σε 188 000 λιρέτες ανά εκατόλιτρο, ενώ η τιμή της αλκοόλης από οίνο αυξήθηκε από 147 000 σε 185 000 λιρέτες ανά εκατόλιτρο.

8 Η Ιταλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται, κυρίως, ότι το επίμαχο φορολογικό μέτρο εμπίπτει στην αποκλειστική της αρμοδιότητα και ότι βασικός του στόχος ήταν η αύξηση των φορολογικών εσόδων και η πραγματοποίηση, ενόψει των συνεπειών του πληθωρισμού, μιας απλής αναπροσαρμογής των φόρων αλκοόλης από μελάσσα που είχαν μείνει αμετάβλητοι από το 1955· το μέτρο αυτό αφορούσε γενικά τις αλκοόλες και δεν ευνόησε ειδικά την αλκοόλη από οίνο· τέλος, δεν συνεπαγόταν αδικαιολόγητα επιπλέον κέρδη για τους ιταλούς αποστακτές.

9 Αντίθετα, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι επρόκειτο για « φορολογικό τέχνασμα » της Ιταλικής Κυβέρνησης, που συνίστατο στην αιφνίδια ανατροπή της σχέσης τιμών μεταξύ των αλκοολών προς όφελος της αλκοόλης από οίνο και είχε ως σκοπό και ως αποτέλεσμα την αύξηση του « δυνατού περιθωρίου κέρδους » των αποστακτών οίνου, παρέχοντας κατ' αυτό τον τρόπο στους τελευταίους τη δυνατότητα να επιρρίψουν ολόκληρο ή μέρος αυτού του επιπλέον περιθωρίου κέρδους στους αμπελουργούς. Πράγματι, οι ιταλοί αποστακτές αλκοόλης από οίνο είχαν, χάρη σ' αυτό το εθνικό μέτρο, τη δυνατότητα να καταβάλουν στους οινοπαραγωγούς τιμή υψηλότερη της κατώτατης τιμής, να καταλάβουν μεγαλύτερο μέρος της αγοράς εις βάρος των παραγωγών αλκοόλης από μελάσσα και να πετύχουν περιθώρια κέρδους υψηλότερα εκείνων που θα επετύγχαναν στην ελεύθερη αγορά, με μοναδικό διορθωτικό συντελεστή την κοινοτική ενίσχυση. Εν πάση περιπτώσει, οι παραγωγοί πραγματοποίησαν υψηλότερο συνολικό κέρδος, εφόσον παρέδωσαν προς απόσταξη μεγαλύτερες ποσότητες οίνου.

10 Επομένως, κατά την Επιτροπή, πρόκειται για μονομερές μέτρο που ελήφθη σ' έναν τομέα που διέπεται από την κοινή οργάνωση αγοράς, συμπληρωματικό των κοινοτικών μέτρων, δυνάμενο να έχει επιπτώσεις στο μηχανισμό σχηματισμού των τιμών, να θέσει σε κίνδυνο την ισότητα μεταχειρίσεως των επιχειρηματιών και να μεταβάλει τους όρους ανταγωνισμού. Κατά την Επιτροπή, μόνο η Κοινότητα ήταν αρμόδια να διασφαλίσει ή να μεταβάλει την ισορροπία της αγοράς αιθυλικής αλκοόλης, με τη θέση σε εφαρμογή κοινοτικών μέτρων αποστάξεως επιτραπέζιων οίνων.

11 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, που χαρακτηρίζεται από ατελή εναρμόνιση σ' αυτό τον τομέα, τα κράτη μέλη έχουν δια-

τηρήσει ευρείες εξουσίες φορολογικής φύσεως, ιδίως όσον αφορά τη θέσπιση έμμεσων φόρων επί των προϊόντων διατροφής. Εντούτοις, τα κράτη μέλη, κατά την άσκηση των εξουσιών αυτών, οφείλουν να τηρούν τις σχετικές διατάξεις της Συνθήκης. Όσον αφορά το γεωργικό τομέα, η φορολογική αυτή εξουσία των κρατών μελών πρέπει να συνάδει ειδικά με τον ουσιώδη κανόνα κατά τον οποίο τα κράτη μέλη οφείλουν να απέχουν από κάθε μέτρο που είναι ικανό να διαταράξει τη λειτουργία του μηχανισμού που προβλέπεται από τις κοινές οργανώσεις αγοράς.

12 Συνεπώς, όπως επισήμανε το Δικαστήριο με τις αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 1978 (Pigs Marketing Board, 83/78, Racc. σ. 2347) και της 26ης Ιουνίου 1979 (Pigs and Bacon Commission, 177/78, Racc. σ. 2161), αν η Επιτροπή έχει θεσπίσει, σύμφωνα με το άρθρο 40 της Συνθήκης, ρύθμιση περί ιδρύσεως κοινής οργάνωσης αγοράς σε συγκεκριμένο τομέα, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να απέχουν από κάθε μέτρο ικανό να δημιουργήσει παρεκκλίσεις ή να θίξει την εν λόγω ρύθμιση. Επίσης, το Δικαστήριο, στην απόφασή του της 10ης Μαρτίου 1981 (Irish Creamery Milk, 36 και 71/80, Συλλογή σ. 735), διευκρίνισε ότι οι μηχανισμοί των εν λόγω κοινών οργανώσεων αποσκοπούν προεχόντως στην επίτευξη ενός επιπέδου τιμών, κατά το στάδιο της παραγωγής και του χονδρικού εμπορίου, στο οποίο θα λαμβάνονται υπόψη τόσο τα συμφέροντα του συνόλου της κοινοτικής παραγωγής στον οικείο τομέα όσο και τα συμφέροντα των καταναλωτών και θα εξασφαλίζεται ο εφοδιασμός χωρίς να ενθαρρύνεται η πλεονασματική παραγωγή. Οι σκοποί αυτοί θα μπορούσαν να τεθούν σε κίνδυνο από μονομερή εθνικά μέτρα τα οποία, έστω και ακούσια, θα επηρέαζαν αισθητά το επίπεδο των τιμών της αγοράς.

13 Εντούτοις, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, στην προκείμενη περίπτωση, το επίμαχο φορολογικό μέτρο εντάσσεται σ' ένα σύνολο δημοσιονομικών διατάξεων που αποσκοπούν στην αύξηση των εσόδων του κράτους, ενώ δεν αμφισβητήθηκε ότι το εν λόγω μέτρο αποτελεί αναπροσαρμογή του φόρου αλκοόλης από μελάσσα που έχει μείνει αμετάβλητος επί 21 χρόνια, παρά την εξασθένηση του νομίσματος. Εξάλλου, ο εν λόγω φόρος πλήττει όχι την αλκοόλη που προέρχεται από απόσταξη οίνου, η οποία διέπεται από την κοινή οργάνωση αμπελοοινικής αγοράς, και αποτελεί το μοναδικό αντικείμενο της υπό κρίση διαφοράς, αλλά την αλκοόλη από μελάσσα.

14 Υπό τις περιστάσεις αυτές, για να γίνει δεκτό ότι η αύξηση του σχετικού φόρου επέτρεψε να αυξηθούν οι ποσότητες οίνου που δόθηκαν για απόσταξη, πρέπει να αποδειχτεί, αφενός, ότι οι αποστακτές οίνου μπόρεσαν να αυξήσουν « τα δυνατά περιθώρια κέρδους », αυξάνοντας τις τιμές πωλήσεως μέχρι του επιπέδου που είχε φθάσει

η τιμή της αλκοόλης από μελάσσα και, αφετέρου, ότι πράγματι επέρριψαν τουλάχιστον ένα μέρος του εν λόγω επιπλέον κέρδους επί των οινοπαραγωγών, αυξάνοντας ανάλογα την τιμή αγοράς οίνων που παραδίδονταν για απόσταξη.

15 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα έγγραφα της δικογραφίας καθώς και η ενώπιον του Δικαστηρίου συζήτηση δεν παρέσχαν κανένα αριθμητικό στοιχείο που να αποδεικνύει την αλήθεια αυτών των υποθέσεων. Ειδικότερα, δεν αποδείχτηκε ότι πράγματι οι αποστακτές προσέφεραν στους οινοπαραγωγούς καλύτερες τιμές, ενθαρρύνοντας τους τελευταίους να παραδώσουν για απόσταξη μεγαλύτερες ποσότητες οίνου.

16 Υπό τις περιστάσεις αυτές και χωρίς να παρίσταται ανάγκη να εξεταστεί αν το επίμαχο φορολογικό μέτρο επιδίωκε άλλο σκοπό πλην της αύξησης της απόδοσης του σχετικού φόρου, πρέπει να αναγνωριστεί ότι από το σύνολο των εγγράφων που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο δεν συνάγεται ότι το εν λόγω μέτρο άσκησε επιρροή στο επίπεδο τιμών αγοράς αλκοόλης από οίνο ή μπόρεσε να θέσει σε κίνδυνο τους σκοπούς και τη λειτουργία της κοινής οργάνωσης της αμπελοοινικής αγοράς. Επομένως, ο πρώτος λόγος που προέβαλε η Επιτροπή, για να δικαιολογήσει την άρνησή της να καταλογίσει στο ΕΓΤΠΕ τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε ο ΑΙΜΑ, για την ενίσχυση στην απόσταξη επιτραπέζιων οίνων, δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Επί του επικουρικού λόγου που στηρίζεται στο ότι ο ΑΙΜΑ κατέβαλε μεγάλο μέρος των ενισχύσεων σε παραγωγούς για συμβάσεις απόσταξης που δεν εκτελέστηκαν πλήρως, κατά παράβαση των διατάξεων του κανονισμού 567/76

17 Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2 και 6 του κανονισμού 567/76 προκύπτει ότι ο οργανισμός παρέμβασης καταβάλλει στους παραγωγούς την ενίσχυση σε δύο δόσεις: την πρώτη υπό μορφή προκαταβολής, εντός 15 ημερών από της εγκρίσεως της σύμβασης, και τη δεύτερη, που αποτελεί το υπόλοιπο της ενίσχυσης, όταν, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 3, « με την επιφύλαξη του άρθρου 4, προσκομιστεί απόδειξη ότι αποστάχτηκε ολόκληρη η ποσότητα οίνου που ορίστηκε στις συμβάσεις ».

18 Η Επιτροπή προσάπτει στην Ιταλική Δημοκρατία και τον ιταλικό οργανισμό παρεμβάσεως ότι κατέβαλαν την ενίσχυση χωρίς να έχει αποδειχτεί ότι αποστάχτηκε ολόκληρη η ποσότητα οίνου που είχε οριστεί στη σύμβαση.

19 Η Ιταλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται, κυρίως, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού 567/76, οι συμβάσεις παραδόσεως επιτραπέζιου οίνου προς απόσταξη μπορούν να καταγγέλλονται ελευθέρως και ότι ο κοινοτικός νομοθέτης δεν θέλησε να περιορίσει την αυτονομία των συμβαλλομένων, αλλά να καθορίσει αποκλειστικά τις λεπτομέρειες καταβολής του υπολοίπου της ενίσχυσης, εξαρτώντας την καταβολή αυτή από την απόδειξη ότι πράγματι αποστάχτηκε ολόκληρη η ποσότητα του οίνου που παραδόθηκε σε εκτέλεση της σύμβασης. Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της ενίσχυσης, που ήταν η αποκατάσταση της ισορροπίας της αγοράς, η άποψη της Επιτροπής στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία των σχετικών διατάξεων, με αποτέλεσμα τη δημιουργία διακρίσεων μεταξύ παραγωγών που εκτέλεσαν μερικώς τις συμβάσεις αποστάξεως και παραγωγών που δεν τις εκτέλεσαν καθόλου.

20 Επικουρικώς, η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι δαπάνες για τις συμβάσεις που εκτελέστηκαν πλήρως πρέπει να καταλογιστούν στο ΕΓΤΠΕ.

21 Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1979 (Γαλλική Κυβέρνηση κατά Επιτροπής, 15 και 16/76, Racc. σ. 321), πρέπει να σημειωθεί ότι στις περιπτώσεις που μια κοινοτική ρύθμιση επιτρέπει την καταβολή ενισχύσεως μόνο υπό τον όρο της τήρησης, κατά το χρόνο της καταβολής, ορισμένων αποδεικτικών τύπων, ενίσχυση που καταβάλλεται κατά παράβαση του παραπάνω όρου δεν είναι σύμφωνη προς το κοινοτικό δίκαιο και, επομένως, οι σχετικές δαπάνες δεν είναι δυνατό κατ' αρχήν να καταλογιστούν στο ΕΓΤΠΕ, κατά την εκκαθάριση των λογαριασμών για τη σχετική οικονομική χρήση.

22 Ορθώς η Επιτροπή παρατηρεί ότι η ερμηνεία που προτείνει η Ιταλική Κυβέρνηση είναι αντίθετη και προς το γράμμα ακόμα του προαναφερθέντος άρθρου 6, παράγραφος 3, το οποίο απαιτεί, ως προϋπόθεση καταβολής της ενίσχυσης, να έχει γίνει απόσταξη ολόκληρης της ποσότητας οίνου που αναφέρεται στη σύμβαση.

23 Εξάλλου, μολονότι είναι ακριβές ότι οι συμβάσεις παραδόσεως επιτραπέζιων οίνων προς απόσταξη θεωρούνται από το άρθρο 1 του κανονισμού 567/76 ότι είναι δυνατό να καταγγέλλονται ελευθέρως, η προθεσμία καθώς και οι ουσιαστικές προϋποθέσεις για την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος καταγγελίας καθορίστηκαν τόσο από τα άρθρα 1 και 4 του κανονισμού 567/76 όσο και από το άρθρο 4 του κανονισμού 588/76 της Επιτροπής, της 15ης Μαρτίου 1976, περί λεπτομερειών εφαρμογής της απόσταξης των επιτραπέζιων οίνων (GU L 69, σ. 48). Οι προϋποθέσεις αυτές επιτρέπουν αποκλειστικά την άσκηση, εντός ορισμένων προθεσμιών, της δυνατότητας καταγγελίας μιας τέτοιας σύμβασης απόσταξης στην περίπτωση που η κατάσταση της αγοράς θα

επέτρεπε αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του οίνου υπέρ των παραγωγών. Επομένως, οι εν λόγω διατάξεις δεν έχουν ούτε ως αντικείμενο ούτε ως αποτέλεσμα την κατάργηση της απαίτησης του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 567/76, δηλαδή της εξάρτησης της καταβολής του υπολοίπου της ενίσχυσης από τη διαπίστωση ότι η σύμβαση εκτελέστηκε πλήρως. Επομένως, ως προς αυτό το σημείο πρέπει να απορριφθεί η επιχειρηματολογία της Ιταλικής Κυβέρνησης.

24 Αντίθετα, όπως η Ιταλική Κυβέρνηση υποστήριξε και η ίδια η Επιτροπή το δέχτηκε, οι δαπάνες, όσον αφορά τις συμβάσεις για τις οποίες ο οργανισμός παρεμβάσεως μπορεί να αποδείξει ότι εκτελέστηκαν πλήρως, πρέπει να καταλογίζονται στο ΕΓΤΠΕ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προαναφερθέντος άρθρου 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 567/76. Άλλωστε η Επιτροπή διευκρίνισε ότι είναι διατεθειμένη να γίνει αμφιμερώς λογιστικός έλεγχος των διαφόρων πράξεων μετά την έκδοση της παρούσας απόφασης.

25 Επομένως, το Δικαστήριο πρέπει να δεχτεί ότι είναι καταλογιστέες στο ΕΓΤΠΕ μόνο οι δαπάνες που εκτελέστηκαν προσηκόντως κατ' εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 567/76. Κατά συνέπεια, οι διάδικοι πρέπει να προβούν αμφιμερώς σε λογιστικό έλεγχο για να καθοριστεί, με αυτή τη βάση, ποια ποσά πρέπει πράγματι να καταλογιστούν στο ΕΓΤΠΕ.

Επί του επικουρικού λόγου που στηρίζεται στο ότι ο ΑΙΜΑ κατέβαλε, κατά παράβαση του άρθρου 2, παράγραφοι 3 και 5, του κανονισμού 567/76, την ενίσχυση σε μία και όχι σε δύο δόσεις

26 Όπως προαναφέρθηκε, κατ' εφαρμογή των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 2, παράγραφοι 3 και 5, και του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 567/76, ο οργανισμός παρεμβάσεως χορηγεί στους παραγωγούς την ενίσχυση σε δύο δόσεις, δηλαδή, αφενός, μια προκαταβολή εντός δεκαπέντε ημερών από της εγκρίσεως της συμβάσεως, και, αφετέρου, το υπόλοιπο, όταν αποδειχτεί ότι αποστάχτηκε ολόκληρη η ποσότητα οίνου που αναφερόταν στη σύμβαση. Όπως προκύπτει από την έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 567/76, οι εν λόγω διατάξεις αιτιολογούνται από την ανάγκη να προβλεφθούν μηχανισμοί καταβολής επιτρέποντες ιδίως την άμεση καταβολή μέρους του τιμήματος, ώστε να διευκολύνονται στην απόφασή τους οι παραγωγοί που επιθυμούν να αποστάξουν οίνο.

27 Επιβάλλεται εκ προοιμίου η παρατήρηση ότι ο επικουρικός αυτός λόγος που συνίσταται στην άρνηση της Επιτροπής να καταλογίσει τις δαπάνες στο ΕΓΤΠΕ αφορά

μόνο τις πράξεις αποστάξεως που διέπει ο προαναφερθείς κανονισμός 567/76, δεδομένου ότι, δυνάμει του άρθρου 2 του προαναφερθέντος κανονισμού 1281/76 του Συμβουλίου, στο πλαίσιο της δεύτερης σειράς αποστάξεων, η εκ μέρους του οργανισμού παρεμβάσεως καταβολή της κατώτατης τιμής αγοράς μπορεί να γίνει σε μία μόνο δόση, μετά την απόσταξη της συνολικής ποσότητας του οίνου που αναφέρεται στη σύμβαση.

28 Η Ιταλική Κυβέρνηση αναγνώρισε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο ιταλικός οργανισμός παρεμβάσεως κατέβαλε την ενίσχυση σε μία και όχι σε δύο δόσεις, όπως απαιτούσε το άρθρο 2 του κανονισμού 567/76. Δήλωσε όμως ότι κατέφυγε σε παρόμοια πρακτική μόνο σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων και ευκαιριακά, δηλαδή όταν δεν ήταν δυνατή η καταβολή της προκαταβολής εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών και συγκεντρώνονταν οι όροι για την καταβολή ολόκληρης της ενίσχυσης σε μία μόνο δόση. Περαιτέρω, η Ιταλική Κυβέρνηση συνάγει, κυρίως, ότι, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της ενίσχυσης, παρόμοιος τυπικός όρος έχει μικρή σημασία και, επικουρικώς, ότι το μέρος των δαπανών που δεν αφορά η παραπάνω επιχειρηματολογία της Επιτροπής πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να καταλογιστεί στο ΕΓΤΠΕ.

29 Αντίθετα, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι πράγματι η παραπάνω πρακτική γενικεύτηκε και ότι η μη καταβολή προκαταβολών στους παραγωγούς απετέλεσε σοβαρό στοιχείο μη συμμόρφωσης προς τις κείμενες διατάξεις κατά την εκτέλεση της απόσταξης, λαμβανομένου υπόψη, ιδίως, του αποτρεπτικού αποτελέσματος που είχε, καθώς το εν λόγω αποτρεπτικό αποτέλεσμα εντάθηκε λόγω των καθυστερήσεων στην καταβολή.

30 Πάντως, η Επιτροπή δέχτηκε, κατά τη δημόσια συνεδρίαση, ότι ο επικουρικός αυτός λόγος δεν μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την άρνηση καταλογισμού στο ΕΓΤΠΕ του συνόλου των ενισχύσεων στην απόσταξη, που καταβλήθηκαν κατ' εφαρμογή του κανονισμού 567/76, αλλά μόνο των δαπανών για ενισχύσεις που αφορούν τις συμβάσεις για τις οποίες η ενίσχυση καταβλήθηκε σε μία μόνο δόση.

31 Όπως το Δικαστήριο έκρινε με την απόφασή του της 7ης Φεβρουαρίου 1979 (Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, 11/76, Racc. σ. 245), το άρθρο 8 του κανονισμού 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 93), επιτρέπει στην Επιτροπή να καταλογίσει στο

ΕΓΤΠΕ μόνο τα ποσά που καταβλήθηκαν σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί στους διάφορους τομείς των γεωργικών προϊόντων, ενώ με την καταβολή οποιουδήποτε άλλου ποσού βαρύνονται τα κράτη μέλη. Εξάλλου, το Δικαστήριο πρόσθεσε ότι επιβάλλεται στενή ερμηνεία των προϋποθέσεων καταλογισμού δαπανών στο ΕΓΤΠΕ, διότι η διαχείριση της κοινής γεωργικής πολιτικής υπό συνθήκες ισότητας μεταξύ των επιχειρηματιών των κρατών μελών δεν επιτρέπει στις εθνικές αρχές ενός κράτους μέλους, μέσω της ευρείας ερμηνείας μιας συγκεκριμένης διάταξης, να συμπεριφέρονται προς τους επιχειρηματίες του εν λόγω κράτους κατά τρόπο ευμενή ή δυσμενή σε σχέση με τους επιχειρηματίες άλλων κρατών μελών.

32 Το άρθρο 2 του κανονισμού 567/76 επέβαλε στα κράτη μέλη να καταβάλουν την ενίσχυση όχι με τη μορφή ενός εφάπαξ ποσού αλλά, αφενός, με άμεση προκαταβολή η οποία να διευκολύνει στην απόφασή τους τους παραγωγούς που επιθυμούσαν να αποστάξουν τον εν λόγω οίνο και, αφετέρου, με το υπόλοιπο ποσό, αφού διαπιστωθεί ότι είχε αποσταχτεί ολόκληρη η ποσότητα οίνου που αναφερόταν στη σύμβαση.

33 Επομένως, ορθώς η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το ποσό που αντιπροσωπεύει τις ενισχύσεις για τις συμβάσεις που αποτέλεσαν αντικείμενο ενός και μόνο χρηματικού διακανονισμού και όχι των δύο καταβολών που προβλέπει ο κανονισμός 567/76 πρέπει να καταλογιστεί όχι στο ΕΓΤΠΕ αλλά στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Αντίθετα, η Ιταλική Κυβέρνηση δικαιούται να απαιτήσει να καταλογιστεί στο ΕΓΤΠΕ το ποσό των ενισχύσεων για τις συμβάσεις που αποτέλεσαν αντικείμενο χρηματικού διακανονισμού σύμφωνα με τους κανονισμούς 567/76 και 1281/76. Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι οι διάδικοι πρέπει να προβούν σε αμφιμερή λογιστικό έλεγχο για να καθοριστεί, με τη βάση αυτή, ποια ποσά πρέπει, πράγματι, να καταλογιστούν στο ΕΓΤΠΕ.

Επί της αρνήσεως καταλογισμού στο ΕΓΤΠΕ των δαπανών για την προώθηση των ενημερωτικών διαφημιστικών εκστρατειών για την κατανάλωση κρέατος

34 Κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 1 του κανονισμού 1857/74 του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 1974 (GU L 195, σ. 17), σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του κανονισμού 2930/74 του Συμβουλίου, της 18ης Νοεμβρίου 1974 (GU L 311, σ. 6), επιτράπηκε στα κράτη μέλη να προωθήσουν μέχρι την 20ή Ιουλίου 1975 ενημερωτικές διαφημιστικές εκστρατείες για την κατανάλωση κρέατος, προκειμένου οι καταναλωτές να κατευθύνουν καλύτερα τις επιλογές τους. Το τμήμα εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ επρόκειτο να χρηματοδοτήσει τις εν λόγω εκστρατείες καταβάλλοντας μέχρι και το 50 % των δαπανών που είχαν αναληφθεί.

35 Δεν αμφισβητείται ότι η Ιταλική Δημοκρατία προέβη στις παραπάνω διαφημιστικές εκστρατείες μετά την 20ή Ιουλίου 1975. Αυτή ακριβώς η καθυστέρηση υπήρξε η αιτία της άρνησης της Επιτροπής να καταλογίσει τις αντίστοιχες δαπάνες στο ΕΓΤΠΕ.

36 Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστήριξε ότι ερμήνευσε ψευδώς τον όρο « προώθηση », ο οποίος ελήφθη όχι ως « οργάνωση » αλλά ως « προετοιμασία όλων των αναγκαίων μέτρων και διαδικασιών για την οργάνωση των διαφημιστικών εκστρατειών »· σχετικά ανέφερε ότι όλα τα προπαρασκευαστικά μέτρα είχαν πράγματι ληφθεί πριν από τις 30 Ιουλίου 1985.

37 Ορθώς η Επιτροπή, στηριζόμενη στο ίδιο το γράμμα των διατάξεων, στη λογική του συστήματος και στο συγκυριακό χαρακτήρα του μέτρου, θεωρεί ότι δεν ήταν δυνατή καμιά πλάνη ως προς την ερμηνεία και ότι οι εν λόγω διαφημιστικές εκστρατείες έπρεπε πράγματι να είχαν τερματιστεί το αργότερο στις 20 Ιουλίου 1975. Πράγματι, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 1 του κανονισμού 2930/74, το οποίο αναφέρει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να προωθούν ενημερωτικές διαφημιστικές εκστρατείες κατά τη διάρκεια της περιόδου που εκτείνεται μέχρι τις 20 Ιουλίου 1975, και από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου του εν λόγω κανονισμού, η οποία ορίζει ότι οι πιο πάνω εκστρατείες θα τερματιστούν την ίδια ημερομηνία που θα τερματιστεί και η εκστρατεία που προβλέπεται για την κατανάλωση του βόειου κρέατος, προκύπτει ότι η 20ή Ιουλίου 1975 ήταν αναμφίβολα η ημερομηνία τερματισμού των διαφημιστικών εκστρατειών και όχι των προπαρασκευαστικών για τέτοιες εκστρατείες μέτρων.

38 Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι δαπάνες σχετικά με την προώθηση των εν λόγω διαφημιστικών εκστρατειών δεν είναι δυνατό να καταλογιστούν στο ΕΓΤΠΕ και ως προς αυτό το σημείο η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

39 Από το σύνολο των προηγούμενων σκέψεων προκύπτει ότι η απόφαση 83/87 της Επιτροπής, της 14ης Ιανουαρίου 1983, πρέπει να ακυρωθεί κατά το μέτρο που αρνείται να καταλογίσει στο ΕΓΤΠΕ την καταβολή των ενισχύσεων στην απόσταξη επιτραπέζιων οίνων που καταβλήθηκαν στους ιταλούς παραγωγούς για τις συμβάσεις αποστάξεως που εκτελέστηκαν πλήρως και απετέλεσαν αντικείμενο χρηματικού διακανονισμού σύμφωνα με τις εφαρμοσθείσες διαδοχικά διατάξεις του άρθρου 2 του κανονισμού 567/76 και του άρθρου 2 του κανονισμού 1281/76. Αντιθέτως, ως προς τα λοιπά της αιτήματα η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

40 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Εντούτοις, σύμφωνα με την παράγραφο 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου άρθρου, το Δικαστήριο μπορεί να συμψηφίσει τα έξοδα ολικώς ή μερικώς σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων.

41 Δεδομένου ότι έκαστος των διαδίκων ηττήθηκε μερικώς, πρέπει να διαταχτεί συμψηφισμός των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την απόφαση 83/87 της Επιτροπής, της 14ης Ιανουαρίου 1983, κατά το μέτρο που αρνείται να καταλογίσει στο ΕΓΤΠΕ την καταβολή των ενισχύσεων στην απόσταξη επιτραπέζιων οίνων οι οποίες καταβλήθηκαν στους ιταλούς παραγωγούς για συμβάσεις αποστάξεως που εκτελέστηκαν πλήρως και αποτέλεσαν αντικείμενο χρηματικού διακανονισμού σύμφωνα με τις εφαρμοσθείσες διαδοχικά διατάξεις του άρθρου 2 του κανονισμού 567/76 και του άρθρου 2 του κανονισμού 1281/76.

2) Απορρίπτει την προσφυγή ως προς τα λοιπά αιτήματα.

3) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Mackenzie Stuart Bosco Κακούρης

Koopmans Everling Galmot Joliet

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 27 Φεβρουαρίου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart